

ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНА РЕАБІЛІТАЦІЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Наталія Жарська

канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент

Віра Будзин

канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського (Україна)

Вступ. Особливо актуальними питання щодо рівня здоров'я населення, його збереження і зміцнення стають в епоху глобальної соціальної, економічної та демографічної кризи [3,5]. Розвиток системи ефективної реабілітації з урахуванням сьогоденного рівня суспільного здоров'я можна віднести до найбільш важливих завдань не тільки у сфері сучасної охорони здоров'я, але й у сфері фізичної культури і спорту. Дедалі більшої значущості в сучасному суспільстві України набуває відносно новий напрям у сфері фізичної культури і спорту – фізкультурно-спортивна реабілітація [3,4,5].

Мета дослідження: визначити контент фізкультурно-спортивної реабілітації у сфері фізичної культури і спорту.

Матеріали і методи дослідження: системний підхід, методи аналізу та синтезу, документальний метод, методи наукової індукції та дедукції.

Результати досліджень. Аналіз наукової, методичної та спеціальної літератури свідчить, що окремі аспекти підготовки майбутніх фахівців із фізичної реабілітації у закладах вищої освіти стали предметом наукових пошуків фахівців, зокрема В.В. Клапчука [2], Ю.О. Лянного, [3], Є.Н. Приступи, А.С. Вовканича [4,5] та ін. Зокрема, питаннями професійної підготовки фахівців із фізичної реабілітації зі спортсменами займалися О.В. Базильчук [1] та М.Я. Романишин [6]. Визначені положення вказують на значну зацікавленість науковців проблематикою становлення та розвитку реабілітації в Україні.

Частина науковців одностайні в думці, що реабілітація – це система державних, соціально-економічних, медичних, професійних, педагогічних, професійних та інших заходів для відновлення здоров'я, функціонального стану організму людини та її працездатності.

Як зазначає Ю.О. Лянной, за даними С.П. Євсєєва та Л.В. Шапкової, реабілітація спортсменів спрямована на відновлення функціональних систем організму спортсмена після тренувань, спортивних змагань, травм, захворювань

для досягнення найвищих спортивних результатів за допомогою застосування медикаментозних препаратів, фізичних вправ і природних чинників. В основі процесу спортивної реабілітації лежить необхідність відновлення й підвищення резервів різних функціональних систем організму спортсмена, які постійно випробовують на собі дію значних, а інколи межових фізичних навантажень. Спортсмен повинен повернутися до спорту таким, яким він був до отримання травми, і в найкоротший термін, зберігаючи можливість витримувати високі спортивні навантаження [3].

З урахуванням належності фізкультурно-спортивної реабілітації до сфери фізичної культури і спорту, що вивчає вплив фізичної культури і спорту на здоров'я, фізичний розвиток і фізичні можливості організму, а також на відновлення спортсменів після травм і захворювань, застосування занять фізичною культурою і спортом сприятимуть суттєвому зміцненню та підвищенню результативності відновлювання спортсменів після травм і захворювань.

Реалізацію цих завдань передбачено і Законами України «Про фізичну культуру і спорт» (№ 3808-ХІІ, 24.12.1993, зі змінами) та «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» (№ 2961-ІV 06.10.2005, зі змінами) якими, зокрема, встановлено (ст. 1, ст.1, відповідно), що фізкультурно-спортивна реабілітація — система заходів, розроблених із застосуванням фізичних вправ для відновлення здоров'я особи та спрямованих на відновлення й компенсацію за допомогою занять фізичною культурою і спортом функціональних можливостей її організму для поліпшення фізичного і психологічного стану.

Важливо також зауважити, що до складу «ФСР-команди» для відновлення стану спортсмена необхідно, окрім фахівців сфери фізичної культури і спорту, залучати в разі потреби фахівців інших спеціальностей у консультативному режимі.

Висновки. Фізкультурно-спортивна реабілітація є актуальним об'єктом наукових досліджень. Одним із основних методичних положень фізкультурно-спортивної реабілітації повинен стати комплексний мультидисциплінарний підхід, який передбачає формування складу «ФСР-команди» для відновлення стану спортсмена з фахівців сфери фізичної культури і спорту та залучення фахівців інших спеціальностей в консультативному режимі.

Список використаних джерел

1. Базильчук О. В. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Хмельницький : Держ. закл. «Хмельницький національний університет», 2019. 40 с.

2. Клапчук В. В. Фізична реабілітація в Україні: актуальні проблеми сьогодення. Актуальні проблеми фізичної реабілітації, спортивної медицини та адаптивного фізичного виховання. 2014. С. 113–115.
3. Лянной Ю. О. Професійна підготовка майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах: теоретико-методичний аспект : монографія. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 566 с.
4. Приступа Є. Н., Жарська Н. В., Бріскін Ю. А., Вовканич А. С. Фізкультурно-спортивна реабілітація у системі галузевих соціальних практик. Український журнал медицини, біології та спорту. 2022. Т. 7, № 4(38). С. 163-169.
5. Приступа Є. Н., Вовканич А. С. Роль і місце фахівця з фізичної реабілітації в системі охорони здоров'я населення. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2011. С. 92-96.
6. Романишин М. Я. Професійна підготовка фахівців з фізичної реабілітації до роботи із спортсменами : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Житомир : Держ. закл. «Житомирський державний університет імені Івана Франка», 2009. 20 с.